

Radio Vesnik

Leto II. št. 45.

5. maja 1944.

Cena 1 lira

PREGLAD DOGODKOV V PRETEKLEM TEDNU. Vojaški dogodki.

JUGOSLOVANSKO BOJIŠČE: Okupator in njegovi pomagači so na več odsekih jugo-slovanskega bojišča v poslednjih tednih podvzeli močne ofenzivne operacije, v nadi, da bi jim uspelo vdreti v jedro osvobojenega ozemlja v Sloveniji, Bosni, Hercegovini, Črni gori, Makedoniji in Srbiji. Po dolgotrajnih težkih bojih je naša armada vse te napade s uspehom odbila in odvrnila nevarnost, ki je pretila osvobojenemu ozemlju. Najtežja je bila okupatorjeva ofenziva na odseku v Črni gori in Sandžaku, kjer je sovražnik zbral velike sile, sestavljene iz nemških, Mihajlovičevih, nedičevih in albanskih podropsniških oddelkov. Po posameznih začetnih umikih, je naša vojska pregrupirala svoje sile in prešla v sijajno izpeljane protinapade, ki so sovražnikov na črt zadele v živo. Ofenziva se je razbila, naša armada prehaja sara v ofenzivo na istem področju in čisti preje izgubljeno ozemlje od ostankov sovražnika. Tako je naša roka prešla Bijelo Polje, ok koder nadaljujejo naše sile z operacijami proti Plevlju. Nič bolj se ni godilo Švabom in izdajalcem v Makedoniji, Hercegovini, Bosni in Srbiji. posebna značilnost sedanjih bojov je vedno bolj naraščajoča ofenzivna sila naše vojske, ki na nekaterih odsekih jugosl. bojišča kljub prisotnosti velikih sil sovražnika izvaja velike, načrtno izpeljane ofenzivne pokrete in zavzema nova in nova ozemlja. To je slučaj posebno v Srednji Srbiji, kjer je naša vojska kljub obupnim naporom okupatorja vdrla v Šumadijo in prišla do Užic. Boji se vrše v mestu samem. V Sloveniji so Nemci skušali z močnimi napadi z vdori v osvobojeno ozemlje. Po težkih bojih so bili povsod odbiti. Ravno nasprotno so dosegli! Naša vojska, ki je v teku zime in spomladi s pritokom novih sil znatno ojačena, podvzema na vseh odsekih nove smele ofenzivne podvige. Udarnost našo NOV najbolj izpričuje dejstvo, da partizanski oddelki danes uspešno bijejo sovražnika tudi že na Koroškem, v okolici Beljaka, to je na ozemlju bivše Avstrije. Posebnost bojov v poslednjih dneh so bili tudi drugi podvigi naših oddelkov, ki so podprti od naše mornarice in enot zavezniškega letalstva in brodogradnje zopet osvobodile otoka Mljet in Korčulo. Zate operacije je naša vojska prejela čestitke od poveljnika zavezniških čet na Bližnjem vzhodu.

VZHODNO BOJIŠČE: Po najdaljši ofenzivi vse zgodovine vojn, ki je z malim presledkom v lanski pomladi trajala 14 mesecev, je sedaj na sovjetski fronti nastopilo zatišje. Že nekaj dni javlja poročilo sovjetskega vrhovnega poveljstva, da na vsej velikanski fronti ni bilo večjih bojov in omembe vrednih sprememb. Mir, ki trenutno vlada na vzhodni fronti je i po zavezniških i po nemških poročilih le zatišje pred silnim viharjem - pred novo sovjetsko poletno ofenzivo. Rdeča armada, ta jekleni gigant, ki ga vodi orjak duha - Stalin, počiva le navidezno. Za prvimi linijami se zbirajo velikanske armade, novi tisoči tankov in topov, novi tisoči borcev iz vse ogromne sovjetske režele. Medtembrojše jate rdečih letalcev napadajo nemške prometne zveze in nemško frontno zaledje, ki po poročilih sovjetskih vojaških strokovnjakov "mehčajo" nemško fronto, da bo zrela za nove uničujoče poraze, ki jih ji bo zadala Rdeča armada, ko bo zopet krenila naprej - naprej - proti Balkanu, kjer jo željno čakajo zasluženi slovanski narodi, kjer ji stezajo nasproti roke TIHOVI borci - vojaki NOVJ, naprej proti Češki, kjer čaka osvoboditve zlata Praga, naprej proti Varšavi, naprej proti Berlinu, temu gno zdu hitlerjanske zalege.

Sovjetski armadi pri njenem delu nudi že sedaj veliko pomoč naša NOVJ, ki skupaj z zavezniškimi armadami, ki že sedaj operirajo na evropski celine, veže veliko nemške sile in popolnoma onemogoča Nemcem, da bi si na Balkanu zasigurali naslednje. To se bo posebno pokazalo, ko se bo fronta pomaknila prav na Balkan. Naša armada, ki je preje bila za Nemce le neprijeten trn v peti, sedaj postaja resnična, velika zavezniška armada, katere glavni štab se kot enakopraven zavezniški glavni stan udeležuje razgovorov in pripravlja skupni udar proti Nemčiji.

Zavezniško letalstvo s svojo velikansko silo s svoje strani, pa je Rdeči armadi tako rekoč že podala roko. Zavezniško letalstvo danes z velikimi bombardiranjimi Maržarske, Bolgarije in Romunije že neposredno sodeluje v bojih Rdeče armade, uničujoč nemške prometne zveže, petrolejske industrije in skladišča ter kolodvore, ki jih Nemci za vzdržanje na vzhodni fronti nujno potrebujejo. Ravno to uspešno sodelovanje zavezniškega letalstva v pomoč Rdeči armadi, ki je po poročilih o najnovejšem bombardiranju Budimpešte in Bukarešte še bolj pridobilo na pomenu, jasno kaže, kako neresnična so poročila Švabov, da se Anglo-američani in Sovjeti bore vsak za svoj račun.

LETALSKA VOJNA: je v preteklem in prvih dneh tega meseca dosegla nove, nevidene viške. Že samo orjaško število 80.000 ton bomb, ki so jih zavezniki v teku preteklega meseca zmetali na zapadno Evropo, jasno kaže, kakšne velikanske udarce zadaja danes zavezniško zračno brodogradništvo Nemčiji in njenim vojaškim in prometnim napravam širom zapadne Evrope. In to že sedaj, ko še ni nastopila odločilna borba, to je druga fronta! Nadalje pa se je tudi zavezniško letalstvo v južni Evropi tako okrepilo, da od tam vrši velikanske napade na južno Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in obenem po mago uspešno naša armadi z bombardiranjem Nemcev, njihov vojaških naprav na Balkanu in z dovažanjem vedno večjih količin orožja, sanitetnega materiala, hrane in vsakovrstne opreme za našo vojsko. Velik napredek za nas je tudi to, da so sedaj močni oddelki zavezniškega letalstva s segežem v Foggia do ločeni izključno za podvige v pomoč naši vojski. Poslanec glavnega štaba NOVJ, letalski polkovnik Velimir Terzič se pravkar muči v Kairu radi organizacije še uspešnejšega sodelovanja med našo vojsko in zavezniškim letalstvom.

POLITIČNI PREGLED.

Nekaj pomembnih dogodkov se je odigralo v poslednjih dneh na mednarodnem političnem polju. Vsi brez izjeme predstavljajo nove uspehe zavezniške politike medsebojnega zbližanja in organizacije poslednjega udara proti Hitlerjevi Nemčiji.

Vzgledu Turčije, ki je ustavila ves izvoz kromove ruđe Nemčiji, je sedaj na pritisk zaveznikov sledila še Španija, ki je sklenila z zavezniki sporazum, po katerem bo zelo omejila dobave za vojno industrijo zelo dragocene volframove ruđe. Nadalje se je Španija obvezala, da izroči zaveznikom vse italijanske ladjice, ki so se zatekle v njena pristanišča, da odpokliče vse španske "prostovoljce", ki so se borili na Vzhodni fronti, in kar je najznačilnejše - Španija se je obvezala, da bo ukinila nemški konzulat v Tangerju in izgnala večje število nemških špijonov. Ta novi zavezniško-španski sporazum je nedvorno velik uspeh - in dvojen nemški poraz za Nemčijo: političen in gospodarski.

Vse ostale dogodke na svetovnem diplomatskem polju pa je poslednje dni po svoji senzacijski moči prekosil prihod jugoslovanskega vojnega odposlanstva, s Titovim generalom Velebitom in polkovnikom (Slovencem) Vogelnikom na čelu. Londonski radio navdušeno poroča o obisku generala Velebita v prostorih britanske radiofonske družbe B.B.C., kjer so napovedovalci vseh jezikov navdušeno sprejeli našega partizanskega generala. Izjavili so, da so mogli videti generala one vojske, o katere junaških delih z ginjenjem vsak dan pripovedujejo v svojih poročilih v vseh jezikih. Generala Velebi-

ta in njegovo odposlanstvo pred hotelom, v katerem stanujejo, neprestano čakajo množice prebivalcev Londona, da bi videli predstavnike slavne TITOVE vojske. Včeraj je general Velebit pred šestdesetorico najbolj znanih angleških in ameriških novinarjev odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih stavljali o Jugoslaviji, o borbi naše NOVJ, o Titu, o novem demokratičnem družabnem redu, ki ga na našem ozemlju razvija narodno osvobodilni pokret, o velikih težavah, ki jih imajo naše oblasti s prehrano prebivalstva radi sistematičnega pustošenja fašističnih tolp in tako dalje. Zavezniški novinarji objavljajo danes v vseh časopisih obširne članke o pripovedovanju in o osebnosti stasitega mladega generala, ki je nekoč bil navaden partizanoborec. Nemašo zanimanja vzbujajo po Londonu uniforme naših oficirjev s tiovkami in rdečimi zvezdami. Prihod našega vojnega odposlanstva v London, kjer bodo razpravljali o bodočih velikih zavezniških operacijah, v kateri bo sodelovala tudi naša vojska, je za ves naš polneč brezdvomno nova blesteča diplomatska zmaga, ki ne bo ostala brez posledic. Naša vojska in država s svojimi vojaškimi in organizatorskimi uspehi vedno bolj pridobiva na ugledu v svetu, njeno priznanje je samo še vprašanje časa.

Pomembna je tudi pogodba, ki jo je te dni sklenila Sovjetska Zveza s predstavniki bratske Češkoslovaške, Rusije in Čoskoslovaška sta na demokratičen in obojestranski zadovoljiv način uredili vprašanje uprave na ozemlju, ki ga bo v teku vojne osvobodila in zasedla Rdeča armada. Vsa civilna uprava češkoslovaškega ozemlja pride takoj, ko ga Rdeča armada osvobodi in ko postane sigurno zaledje, v roke uradnikov češkoslovaške vlade, katera bo takoj suvereni vladar na vsem osvobojenem ozemlju. Samo vojaška uprava ostane še začasno radi vojne v rokah Rdeče armade. Novi sporazum zopet jasno kaže, da Sovjetska Rusija nima nikakih osvojevalnih namenov proti evropskim državam, ki jih je nemški pohlep spremenil v brezpravne sužnje.

Vesti 5. maja.

JUGOSLOVANSKA ARMADA JE PRESLA V OFENZIVO NA VSEH ODSEKIH IN ČISTI OSVOJENO OZEMLJE V ČRNI GORI. NA SOVJETSKEM BOJISOU SE VEDNO VLADA ZATISJE. LETALSKA OFENZIVA SE NADALJUJE NOČ IN DAN. PRED VELIKO OFENZIVO ZAVEZNIKOV V JUŽNI ITALIJI.

JUGOSLAVIJA: V Črni gori naše čete po zavzetju Bjelega Polja nadaljujejo z ofenzivo v smeri Plevlje in čistijo osvojeno ozemlje od poslednjih sovražnikovih postojank. Prav tako v Sandžaku uspešno napreduje naša ofenziva. Tudi v Hercegovini vodijo naši oddelki uspešne ofenzivne boje. Presekale so železnice Trebinje - Dubrovnik in pri Čavljinu pobile 50 Nemcev. Na odseku v Srbiji so naše čete popolnoma uničile kolodvor v Užicah in uničile tudi 1 vojaški vlak, ki se je nahajal na kolodvoru. 42 nasilno mobiliziranih Nedičevcev je prestopilo prostovoljno v našo vojsko. Na odseku v Slavoniji se čete trdno držijo postojanke ob Savi. Na nekaterih mestih so naši oddelki tudi prešli v protiofenzivo in uničile 1 tank. Ofenziva, ki jo vodi sovražnik z močnimi silami pri Žumberku, je bila po 6 dnevih težkih bojov odbita in je bil sovražnik vržen nazaj na izhodne postojanke. V zapadni Bosni so naše čete obkrožile Mrkonjičgrad in jurišajo na obrambne postojanke mesta. Sovražnik nudi močan odpor. Zavezniško letalstvo je bombardiralo nemški promet ob dalmatinski obali.

VZHODNA FRONTA: Zatišje na vzhodni fronti še vedno traja. Sovjetsko letalstvo nadaljuje z veliko letalsko ofenzivo. Samo v teku predvčerajšnjega dne je na karpatski fronti sestrelilo preko 100 letal. V pretekli noči pa je sovjetsko letalstvo izvršilo veliko bombardiranje Sebastopolskih trdnjav in pristanišče. Prav tako je bilo napadeno mesto Stanislavov. Na karpatski fronti so samo krajevni boji.

ITALIJA: Današnja nemška poročila opozarjajo nemško javnost na skorajšnjo veliko zavezniško ofenzivo v Italiji. Po poročilih, ki so jih objavili nam-

ški časopisi, sta V. in VIII. armada končali priprave za velikopotezno ofenzivo in moramo v najkrajšem času računati na obnovitvijo bojev največje ga obsega na italijanski fronti. Za to govore veliki letalski napadi proti nemškim prometnim križiščem v Italiji.

LETALSKA VOJNA: V pretekli noči so močne skupine zavezniških letal ponovno napadle Budimpešto, medtem, ko so prejšnjo noč bombardirali Bukarešto. Današnja poročila iz Berlina zopet govore o letalskih bojih nad romunskim ozemljem. Podrobnosti z zavezniške strani še manjkajo. Skupine bombnikov tipa "Moskitos" so preteklo noč zopet bile nad Nemčijo in bombardirale razne industrijske in vojaške naprave. Včeraj je zavezniško letalstvo nadaljevalo z ofenzivo proti nemškim napravam v Franciji in Belgiji. V Franciji je močan oddelek težkih zavezniških bombnikov napadel veliko nemško skladišče tankov, ki so bili pripravljeni za slučaj zavezniške invazije. Nastala so velika uničenja in požari. Nemško letalstvo je po dolgem času zopet enkrat nudilo močnejši odpor.

RAZNE VESTI: Posebna sovjetska državna komisija za preizkavo vojnih zločinov je proglasila španskega generala Munes Grande za vojnega zločinca, ki bo sojen po določilih moskovskega dogovora. General Grande je bil poveljnik španske "Modre divizije" in je odgovoren za uničenje mesta Novgorod. Za vojnega zločinca je proglašen tudi general Wilke, nemški divizijski poveljnik.

Potovanje Churchillovega sina, majorja Randolpha Churchilla po Jugoslaviji vabuja največje zanimanje v mednarodnem svetu. Major Churchill mlajši je te dni obiskal hrvatske kraje in je podal izjave polne navdušenja za našo vojsko in narodno osvobodilno fronto.

Kakor poročajo časopisi iz hrvaškega osvobojenega ozemlja, bo v kratkem prispelo v Jugoslavijo več angleških in ameriških novinarjev. Prav tako bodo prišli kino-operaterji, ki bodo snemali filme o bojih in življenju v Jugoslaviji.

Samo američansko letalstvo je v preteklem mesecu na Nemčujo in zasedena evropska ozemlja odvrгло 43.000 ton bomb. Američansko letalstvo je ves pretekli mesec napadalo skoro izključno letalske tovarne in letališča. Uničilo je v bojih 1872 nemških letal. Lastne izgube ne presegaajo skupno 1 odstotek letal, ki so bila v akciji.

Zavezniško časopisje z navdušenjem poroča, da je naša vojska pred kratkim rešila 8 zavezniških letalcev, katerih letala so sestrelili Nemci nad Jugoslavijo. Tako so letalci ušli nemškemu ujetništvu.

Pravkar javlja radio London, da so američanski težki bombniki danes poldnevi težko bombardirali nemške prometne zveze v Ploestiju in drugod v Romuniji. Napadi so bili zelo velikega obsega in so jih američani izvedli z velikim uspehom.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

TEHNIKA " SNEŽNIK. "